

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt per email til jm@jm.dk
og cfu@jm.dk

IT-Politisk Forening
c/o Jesper Lund
Carl Bernhards Vej 15, 2.tv
1817 Frederiksberg C

E-mail : bestyrelsen@itpol.dk
Web : <http://www.itpol.dk>

Dato : 21. oktober 2016

Høringssvar vedr. lovforslag om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger)

IT-Politisk Forening har bemærkninger til ændringen af PET's opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet (del 1) og sletteregele for PET's behandling af personoplysninger (del 2).

Del 1: Ændring af PET's opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet

Justitsministeriet foreslår, at § 1, stk. 1, nr. 2 i PET-loven ophæves. Det indebærer at PET's opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet føres tilbage til Rigs politiet. PET kan dog fortsat yde bistand til det almindelige politi i forhold til den organiserede kriminalitet, jf. PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 4.

Ifølge bemærkningerne til § 1, nr. 1 og 2 i lovforslaget vil PET fortsat kunne behandle personoplysninger, herunder indsamle oplysninger, føre kilder og foretage analyser af den alvorligste organiserede kriminalitet som led i PET's bistand til det almindelige politi. IT-Politisk Forening forstår dette som, at PET fortsat kan indsamle oplysninger vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet med hjemmel i PET-lovens § 3, hvor kriteriet er, at oplysninger

kan indsamles, medmindre det på forhånd kan udelukkes, at de er relevante for tjenestens arbejde (en lavere tærskel end "er nødvendig" i persondatalovens §§ 6-8). Derudover forstår vi bemærkningerne som, at PET-lovens bestemmelser om sletning (hvor PET's forpligtelser begrænses i betydeligt omfang med nærværende lovforslag), og ikke persondatareglerne for det almindelige politi, vil være gældende for de oplysninger, som PET indsamler vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet.

IT-Politisk Forening er generelt bekymret for den retspolitiske glidebane hvorved særlige beføjelser for at bekæmpe terror og øvrige trusler mod den nationale sikkerhed senere overføres til andre områder, eksempelvis organiseret kriminalitet. På den baggrund finder vi det positivt, at PET's opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet overføres til Rigspolitiet. Vi vil i den forbindelse opfordre til, at PET's muligheder for selvstændig dataindsamling præciseres, når ansvaret for opgaverne kommer til at ligge hos Rigspolitiet. PET's særlige beføjelser i forhold til det almindelige politi knytter sig især til dataindsamling.

Vi ser også klare fordele i forhold til den kommende implementering af retshåndhævelsesdirektivet (EU) 2016/680 i dansk ret på mellemstatslig basis (under forudsætning af at Folketinget som forventet tiltræder dette ved andenbehandlingen af beslutningsforslag B 3 den 25. oktober 2016). I dag er persondatadirektivet 95/46/EF ikke bindende for Danmark i forhold til behandling af personoplysninger på det politi- og strafferetslige område (Danmark har dog valgt at lade persondataloven være gældende for domstolene og det almindelige politi med visse generelle undtagelser for den registreredes rettigheder).

Retshåndhævelsesdirektivet har derimod kun en undtagelse i forhold til behandling af personoplysninger vedrørende statens sikkerhed, som falder uden for EU-rettens anvendelsesområde, jf. betragtning 14 i retshåndhævelsesdirektivet. I forhold til den kommende implementering af direktivet i dansk ret vil det efter IT-Politisk Forenings opfattelse være hensigtsmæssigt, hvis PET alene beskæftiger sig med opgaver vedrørende statens sikkerhed (straffelovens kapitel 12 og 13). Hvis PET

har andre opgaver end statens sikkerhed, og selvstændigt (som dataansvarlig) kan behandle personoplysninger i forbindelse med disse opgaver, kan der opstå retslig usikkerhed om, hvorvidt retshåndhævelsesdirektivet også skal gælde for dele af PETs arbejde.

Hvis PET med lovforslaget fortsat selvstændigt kan indsamle personoplysninger vedrørende organiseret kriminalitet, vil der formentlig være en grænsedragningsproblematik i forhold til visse af PET's opgaver, når retshåndhævelsesdirektivet skal gennemføres i dansk ret i 2017-18 samlingen. Den problemstilling er selvfølgelig ikke direkte relevant for nærværende lovforslag, men det kunne være ønskeligt, at lovforslagets grænsedragning mellem PET og det almindelige politi er "fremtidssikret" i forhold til det betydelige arbejde, som Folketinget vil få i næste folketingsår med at gennemføre EU's omfattende reform af persondatabeskyttelsen i dansk ret.

Del 2: Lovændring vedrørende PET's sletning af oplysninger

I Årsredegørelse 2015 rejste Tilsynet for Efterretningstjenestene (TET) kritik af PET på to punkter. For det første skal PET-lovens §§ 7-8 efter TET's opfattelse fortolkes således, at PET skal foretage en løbende gennemgang ("styret dynamisk revision") af PET's databaser med henblik på at sikre, at oplysningerne slettes når de ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. principperne i persondatalovens § 5, stk. 5. For det andet udtalte TET, at PET er forpligtet til at slette oplysninger som ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver, uanset om oplysningerne indgår i dokumenter, hvis øvrige oplysninger fortsat er nødvendige for PET's arbejde.

Efter PET's opfattelse vil det være meget ressourcekrævende at efterleve disse krav. Det gælder både den løbende gennemgang for at overholde princippet i persondatalovens § 5, stk. 5 om at indsamlede oplysninger ikke opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles, og sletning af oplysninger

på oplysningsniveau i andre dokumenter. Ifølge pkt. 3.3.2 i nærværende lovforslags bemærkninger er PET's IT-systemer åbenbart indrettet således, at kun sletning på dokument- og sagsniveau er direkte understøttet, mens sletning på oplysningsniveau i andre dokumenter kræver manuelle behandlinger.

Justitsministeriet foreslår derfor en ny paragraf i PET-loven (§ 9 a), som i stk. 1 fastsætter at PET ikke har nogen pligt til løbende gennemgang af de registrerede oplysninger, og at PET kun skal slette sager og dokumenter som ikke længere er nødvendige, hvis tjenesten bliver opmærksom på disse sager og dokumenter i forbindelse med sine aktiviteter. Derudover fastsætter § 9 a, stk. 2, at PET uanset bestemmelse i §§ 7-9 ikke er forpligtet til at slette oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2 og § 8, stk. 2 (dvs. ikke længere er nødvendige for tjenestens opgavevaretagelse), hvis disse oplysninger indgår i andre dokumenter.

Begrænsningen af sletteforpligtelsen i § 9 a, stk. 2 når personoplysningen indgår i andre dokumenter omfatter ikke alene sletning af oplysninger som ikke længere er nødvendige jf. §§ 7-8, men også den absolutte slettefrist på 15 år i § 9, stk. 1 (idet der henvises til PET-lovens §§ 7-9). Under den gældende PET-lov kan den absolutte slettefrist på 15 år kun fraviges, hvis væsentlige hensyn taler herfor, jf. PET-lovens § 9, stk. 2. Under den nye § 9 a, stk. 2 er det tilstrækkeligt at personoplysningen er overført til et dokument, som fortsat er nødvendig for varetagelsen af PET's opgaver. Hvis oplysninger løbende kopieres (overføres) til nye dokumenter, kan borgere i princippet være registreret hos PET i nærmest uendelig tid.

Undtagelsen i § 9 a, stk. 2 om at PET kan undlade at slette oplysninger der indgår i andre dokumenter gælder dog ikke, hvis en fysisk eller juridisk person anmoder TET om at undersøge, om PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende, og hvis TET i forbindelse med denne undersøgelse efter PET-lovens § 13, stk. 1 konstaterer, at PET behandler oplysninger som ikke længere opfylder nødvendighedskravene i §§ 7-8.

Generelle bemærkninger fra IT-Politisk Forening om de foreslåede sletteregler

Tilsynet med Efterretningstjenesterne (TET) udgør en meget vigtig funktion i forhold til at sikre befolkningens tillid til det arbejde, som PET udfører for at beskytte den nationale sikkerhed. PET's arbejde foregår almindeligvis i dybeste hemmelighed, og borgere kan ikke vide, om PET behandler oplysninger om dem eller videregiver disse oplysninger til myndigheder i andre lande (hvilket kan have vidtgående konsekvenser for borgere, når de eksempelvis rejser til disse lande).

Når TET, som det er tilfældet med Årsredegørelse 2015, konstaterer, at PET behandler personoplysninger i strid med PET-loven, bør svaret fra PET være, at disse forhold hurtigst muligt bringes i overensstemmelse med loven. Det er undergravende for den uafhængige tilsynsmyndigheds arbejde og position i forhold til PET, hvis Justitsministeriet i stedet foreslår en lovændring, således at PET's eksisterende praksis kan fortsætte fuldstændigt uændret, nu blot i lovlig form.

Udover denne mere principielle bemærkning om forholdet mellem PET og den uafhængige tilsynsmyndighed, har IT-Politisk Forening i det følgende også en række konkrete bemærkninger til den foreslåede § 9 a i PET-loven.

Problemstillinger omkring masseindsamling af oplysninger og regler for sletning

PET-lovens §§ 3-4 har meget vide rammer for indsamling af personoplysninger. Det gælder både både oplysninger om enkeltpersoner, som indsamles ved målrettet efterretningsvirksomhed i forhold til personer, som der måske er en vis mistanke mod, og masseindsamling om større grupper af personer ("masseovervågning"). Eksempler på sidstnævnte kan være indsamling af personoplysninger fra sociale medier eller andre åbne kilder på internettet efter PET-lovens § 3, indhentning af personoplysninger fra andre forvaltningsmuligheder efter PET-lovens § 4, stk. 1 hvor indhentning om større grupper af personer er mulig, og indhentning af PNR-oplysninger (flypassagerlister) fra Told- og skatteforvaltningen, jf. den

nye bestemmelse i PET-lovens § 4, stk. 2 (som endnu ikke er trådt i kraft).

Hvis PET indsamler oplysninger ved sådanne former for masseovervågning, vil PET modtage oplysninger om en potentielt meget stor gruppe personer, hvoraf hovedparten formentlig ikke har nogen relevans for PET's varetagelse af opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. Hvis PET foretager en løbende gennemgang af de indsamlede oplysninger, som TET mener at PET er forpligtet til efter den gældende PET-lov, kan man håbe, at de mange fuldstændigt irrelevante oplysninger hurtigt bliver slettet, og at omfanget af indgrebet i borgernes ret til privatliv dermed begrænses.

I forbindelse med Folketingets behandling af lovforslag L 23 af 7. oktober 2015 ("PNR-loven") blev Justitsministeren spurgt, om ministeren ikke kunne se en eneste retssikkerhedsmæssig betænkelighed ved forslaget (L 23, spørgsmål nr. 19). I besvarelsen af spørgsmål 19, for mindre end et år siden, henviste Justitsministeren direkte til princippet i persondatalovens § 5, stk. 5 om at de indsamlede PNR-oplysninger ikke må opbevares længere end det, som er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles. Den foreslåede § 9 a fjerner imidlertid denne retssikkerhedsmæssige garanti.

I PNR-lovens bemærkninger pkt. 4.4.7 står der endvidere :

Det forudsættes, at PET – hvor der er tale om, at tjenesten i medfør af den foreslåede ordning modtager oplysninger om en række personer, som vil kunne vise sig ikke at have relevans for tjenesten – inden for en rimelig tid træffer afgørelse om, hvorvidt de oplysninger, som tjenesten har modtaget, har relevans for tjenesten, dvs. at betingelserne i PET-lovens § 7 for PETs interne behandling af oplysningerne er opfyldt. I forbindelse med denne relevansvurdering vil PET kunne sammenholde de indsamlede oplysninger med andre oplysninger med henblik på at identificere de oplysninger, som PET i overensstemmelse med PET-lovens § 7 herefter vil kunne behandle internt.

Hvis relevansvurderingen viser, at oplysningerne

ikke er relevante, skal oplysningerne vedrørende de pågældende slettes eller anonymiseres, jf. herved PET-lovens § 7, stk. 1, som bl.a. indebærer, at PET ikke må opbevare personoplysninger i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

Det er uklart for IT-Politisk Forening, om den nye § 9 a, stk. 1 i PET-loven også ændrer ved sletteforpligtelsen i pkt. 4.4.7 i PNR-lovens bemærkninger, hvor det forudsættes at PET inden for rimelig tid træffer afgørelse om hvorvidt de modtagne PNR-oplysninger er relevante. En tilsvarende forudsætning fremgår af bemærkningerne til PET-lovens § 4, stk. 1, hvis PET fra andre forvaltningsmyndigheder modtager oplysninger om en kreds af personer.

Såfremt § 9 a, stk. 1 skal fortolkes på den måde, at der ved masseindhentning fortsat er en lovbestemt forpligtelse til at foretage i en indledende og eventuelt også løbende vurdering af, om de indsamlede oplysninger har relevans for PET, skal IT-Politisk Forening opfordre til, at dette eksplicit bliver præciseret i § 9 a, stk. 1 eller i det mindste i lovforslagets bemærkninger. I den nuværende form kan bemærkningerne til § 9 a, stk. 1 nemlig læses på en sådan måde, at PET ikke har andre formelle forpligtelser end sletning efter udløbet af slettefristen i § 9, stk. 1 (efter 15 år).

Hvis de modtagne PNR-oplysninger om for eksempel en bestemt flyrute udgør et samlet "dokument", er der også en mulig konflikt mellem den foreslåede § 9, stk. 2 (ingen pligt til sletning af personoplysninger der indgår i dokumenter, som fortsat skal bruges) og forudsætningen i pkt. 4.4.7 i PNR-lovens bemærkninger om at slette irrelevante oplysninger. Også på dette punkt er der behov for en præcisering i lovforslaget eller dets bemærkninger. Denne præcisering bør ske i selve PET-loven, som den vedtages af Folketinget, og ikke i en efterfølgende bekendtgørelse udstedt i medfør af den foreslåede § 9 a, stk. 3.

IT-Politisk Forening har noteret (jf. bemærkningerne pkt. 3.4.4 i lovforslaget), at Justitsministeren i en bekendtgørelse udstedt i medfør af den foreslåede § 9 a, stk. 3 kan fastsætte yderligere sletteforpligtelser for PET, når tjenesten indhenter oplysninger om alle personer, der

inden for et givent tidspunkt har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed - eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret.

En bekendtgørelse inden for rammene af § 9 a, stk. 3 kan formentlig adressere de særlige bekymringer, som vi har givet udtryk for ovenfor i forbindelse med indhentning af oplysninger om større grupper af personer. Af principielle årsager mener vi imidlertid, at disse sletteforpligtelser ved masseindhentning (svarende til hvad der generelt er gældende i dag efter PET-lovens §§ 7-8) skal fremgå direkte af PET-loven, og at det ikke skal være afhængig af hvilke bekendtgørelser Justitsministeren efterfølgende vælger at udstede.

Det er retspolitisk betænkeligt at Folketinget foretager en generel begrænsning af PET's sletteforpligtelser for derefter at overlade det til Justitsministeren at bestemme, at de "gamle" regler eventuelt fortsat kan komme til at gælde på udvalgte områder.

PET-tilsynets arbejde får større betydning for borgerne

Når PET ikke er forpligtet til at foretage en regelmæssig systematisk gennemgang af, om de indsamlede oplysninger fortsat er relevante for tjenestens opgavevaretagelse, bliver registreringen af borgere mere arbitrær, fordi omfanget af registreringen om den enkelte borger i mange tilfælde kan være afhængig af, om PET i forbindelse med andre aktiviteter har foretaget en vurdering af bestemte sager. Derudover bliver borgere mere afhængige af TET's arbejde, idet PET's medvirken til tilsynets gennemgang af udvalgte sager er en af de aktiviteter, som kan føre til sletning af oplysninger, fordi de ikke længere er nødvendige for tjenestens opgavevaretagelse.

Hvis Justitsministeriet med lovforslaget har til hensigt at overføre arbejdet med den løbende gennemgang af de eksisterende sager fra PET til TET (for at slette oplysninger der ikke længere er nødvendige), bør der samtidig ske en tilførsel af ressourcer til TET, således at TET reelt kan løfte denne opgave.

Lovforslaget vil også skabe et incitament til, at borgerne indgiver langt flere henvendelser til TET under den indirekte tilsynsordning i PET-lovens § 13. Hvis personoplysninger, som ikke længere er nødvendige, indgår i andre dokumenter, kan borgerne kun få disse oplysninger slettet hos PET, hvis der indgives en anmodning til TET under den indirekte indsigtssordning. I alle andre situationer, herunder TET's gennemgang af sager af egen drift, vil der ikke ske sletning af personoplysninger som indgår i andre dokumenter.

Hvis borgerne eksempelvis en gang om året rutinemæssigt indsender en anmodning til TET under den indirekte indsigtssordning, vil de få en større ret til privatliv i forhold til staten (PET). Modsat hvad der er gældende i dag, er visse rettigheder til sletning kun til rådighed for borgeren, hvis den indirekte indsigtssordning bruges. Det kræver ikke meget fantasi for at forestille sig, at det vil skabe en kraftig vækst i antallet af anmodninger til TET under den indirekte indsigtssordning.

Ifølge Årsredegørelse 2015 for PET modtog TET blot 10 henvendelser vedrørende PET under den indirekte indsigtssordning i 2015, men det må forventes at borgerne bliver mere opmærksomme på PET's indsamling af oplysninger, når PNR-loven sættes i kraft, og når der har været en passende mediedækning af PET's overvågning af sociale medier med henblik på at indsamle oplysninger om ekstremisme og radikalisering. Begge initiativer vil føre til en betydelig stigning i antallet af borgere, som får deres personoplysninger indsamlet hos PET, med deraf følgende "ophobning" af information om enkeltpersoner i tjenestens arkiver til følge. Denne ophobning bliver alt andet lige meget større, hvis der, som med nærværende lovforslags § 9 a, indføres begrænsninger i PET's forpligtelse til at slette irrelevante oplysninger og oplysninger, som ikke længere er nødvendige.

Forhold til EMRK artikel 8

Lovforslaget omtaler ikke forholdet til den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), men det punkt er berørt i bemærkningerne til PET-loven (L 161, fremsat 27. februar 2013). PET's beføjelser til indsamling og behandling af personoplysninger må anses for at være et

Indgreb i retten til privatliv efter EMRK artikel 8. Efter Justitsministeriets vurdering i bemærkningerne til PET-loven er dette indgreb i overensstemmelse med EMRK artikel 8, stk. 2, fordi det er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, og fordi indgrebet lever op til kravene om forudsigelighed, nødvendighed og proportionalitet.

Både indsamling af oplysningerne om borgerne og den løbende opbevaring og behandling må anses for at være indgreb i retten til privatliv. En konsekvens af lovforslaget er, at der generelt vil blive opbevaret oplysninger om borgere hos PET i længere tid, fordi kravet om løbende gennemgang (som TET mener fremgår af den nuværende PET-lov) ophæves, og fordi oplysninger som ikke længere er nødvendige ikke vil blive slettet, hvis de indgår i andre dokumenter. Begge ændringer begrundes i lovforslagets bemærkninger alene med økonomiske hensyn.

Efter retspraksis fra den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) skal indgreb i retten til privatliv begrænses til det som er (strengt) nødvendigt for at forfølge legitime formål i et demokratisk samfund, for eksempel den nationale sikkerhed. Som en konsekvens af nærværende lovforslag kommer PET til at behandle oplysninger, som på ingen måde er nødvendige, og det sker alene af økonomiske årsager eller på grund af fejldegnede IT-systemer (et IT-system som ikke tillader sletning på oplysningsniveau som en del af andre dokumenter må anses for at være fejldegnet, da systemets design gør det uforholdsmæssigt vanskeligt at beskytte borgernes grundlæggende ret til privatliv).

Medmindre omfanget af denne opbevaring af unødvendige oplysninger om borgere er beskedent, hvilket Justitsministeriet i lovforslagets bemærkninger på ingen måde har godtgjort, kan der med rimelighed stilles spørgsmålstejn ved, om indgrebet i borgernes ret til privatliv stadig er begrænset til det som er (strengt) nødvendigt af hensyn til eksempelvis den nationale sikkerhed.

IT-Politisk Forening vil derfor opfordre til, at Justitsministeriet genovervejer PET-lovens forhold til EMRK (specielt artikel 8) inden lovforslaget fremsættes i Folketinget.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: 21. oktober 2016
Sagsbeh.: Emil Bock Greve
Sagsnr.: 2016-152-12
Dok.: 8419

I anledning af Justitsministeriets høring af 23. september 2016 over udkast til forslag til lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger) skal Tilsynet med Efterretningstjenesterne bemærke følgende:

Om tilsynets kontrol med PETs overholdelse af behandlingsbetingelserne i lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2

PETs meget vide adgang til at tilvejebringe oplysninger er navnlig baggrunden for, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne hidtil har anvendt størstedelen af sine ressourcer med at påse, at PET overholder PET-lovens bestemmelser om intern behandling af oplysninger og herunder især, at PET sletter oplysninger, såfremt behandlingsbetingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, ikke længere er opfyldt. I den forbindelse har tilsynet ved hovedparten af sine stikprøvekontroller konstateret betydelige mængder af personoplysninger, som ikke er slettet, uanset at PET ikke længere anser oplysningerne for nødvendige for varetagelsen af sine opgaver. PET har i forhold til omkring en sjettedel af de pågældende oplysninger afvist sletning, fordi oplysningerne indgår i dokumenter, hvis øvrige oplysninger fortsat er nødvendige for tjenesten.

Med lovforslaget vil PET ikke være forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om behandlingsbetingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, fortsat er opfyldt. Af lovforslagets bemærkninger fremgår imidlertid, at tilsynet i forbindelse med sine stikprøvekontroller fortsat forventes at påse, om en sag eller et dokument mv. som helhed lever op til nævnte behandlingsbetingelser. Da tilsynets opgave er at føre legalitetskontrol med, at PET behandler personoplysninger i overensstemmelse med PET-lovgivningen, vil en sådan fortsat kontrol med tjenestens overholdelse af § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, imidlertid have yderst begrænset relevans, idet tilsynet alene vil skulle påse, at PET sletter de sager og dokumenter, som tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på ikke længere opfylder nævnte behandlingsbetingelser. Den om-

stændighed, at PET herunder vil skulle slette sager og dokumenter mv., som tilsynet bliver opmærksom på ikke længere opfylder behandlingsbetingelserne, ændrer ikke ved tilsynets vurdering heraf.

Tilsynets kontrol i 2015 af PET har i øvrigt vist, at tjenesten – bortset fra bestemmelserne om informationssikkerhed – i det væsentlige lagtager lovgivningens bestemmelser. Lovforslaget indebærer en betydelig indskrænkning af de opgaver, som tilsynet hidtil har anset som sine væsentligste, og bevirker derfor, at tilsynet må revurdere tilrettelæggelsen af sine kontroller.

Om begrebet dokument mv.

PET-lovgivningen anvender generelt begrebet oplysninger om fysiske og juridiske personer. Oplysninger er et teknologineutralt begreb, som ikke giver anledning til problemer i relation til lovgivningens bestemmelser om intern behandling, herunder om sletning.

Anderledes forholder det sig med lovforslagets indførelse af begrebet dokument mv., som ifølge bemærkningerne skal forstås bredt og blandt andet efter omstændighederne omfatter elektroniske filer og apps mv. En indførelse af et sådant begreb harmonerer efter tilsynets opfattelse ikke med, at PET i stadigt videre omfang overgår fra behandling af oplysninger i traditionelle søgshåndteringsystemer med dokumenter til avancerede analyseplatforme, hvori dokumentbegrebet kun har begrænset relevans. Anvendelsen af et udvidet dokumentbegreb som blandt andet omfatter elektroniske filer og apps mv. vil i øvrigt indebære, at meget betydelige delmængder af oplysninger i filer og apps, som i sig selv udgør dokumenter, ikke vil skulle slettes, selv om PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at behandlingsbetingelserne herfor i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, ikke længere er opfyldt.

Med venlig hilsen

Ulla Staal

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 4123 8861

JCH@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 16/02811-3

Att. Christian Fuglsang, cfu@jm.dk og jm@jm.dk

21. OKTOBER 2016

**HØRINGSSVAR TIL UDKAST TIL LOVFORSLAG OM
ÆNDRING AF LOV OM POLITIETS
EFTERRETNINGSTJENESTE (PET) (ÆNDRING AF PET'S
OPGAVER I FORHOLD TIL DEN ALVORLIGSTE
ORGANISEREDE KRIMINALITET OG PET'S
FORPLIGTELSE TIL SLETNING AF OPLYSNINGER)**

Institut for Menneskerettigheder afgiver hermed høringssvar vedrørende udkast til lovforslag om ændring af lov om Politets Efterretningstjeneste (PET) (ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger).

Udkastet indeholder tre hovedpunkter: overførelse af visse opgaver i PET til Rigspolitiet, visse ændringer i PET-lovens regler om pligten til at slette oplysninger og ændring af reglerne om sikkerhedsgodkendelse for sekretariatet i Tilsynet med Efterretningstjenesterne.

Instituttet har bemærkninger til de dele af udkastet, der vedrører pligten til at slette oplysninger.

SAMMENFATNING

Justitsministeriet foreslår at ophæve PET's pligt til (i) at slette oplysninger om en person, selv om oplysningerne ikke længere er nødvendige for PET's arbejde og (ii) løbende at vurdere behovet for fortsat registrering af personoplysninger.

Konsekvensen af lovforslaget vil blive, at personoplysninger, der måtte være unødvendige, forkerte eller forældede ikke slettes.

- Instituttets hovedanbefaling er på det foreliggende grundlag, at ændringerne ikke gennemføres, således at der holdes fast i princippet om, at PET også fremover skal slette personoplysninger, der ikke er nødvendige for PET's arbejde.

LOVFORSLAGETS BAGGRUND OG INDHOLD VEDRØRENDE IKKE-SLETNING AF UNØDVENDIGE PERSONOPLYSNINGER

Udkastet har til formål at lovgiggøre den praksis, hvorefter visse personoplysninger – i strid med lovgivningen – ikke slettes, selv om de ikke længere er nødvendige for PET's arbejde.

Udkastet er PET's og Justitsministeriets reaktion på årsrapport 2015 om PET afgivet af Tilsynet med Efterretningstjenestene (TET).

TET gennemførte i 2015 en række stikprøvekontroller, der er behandlet i årsrapporten. Stikprøvekontrollerne vedrørte blandt andet oplysninger om medlemmer af Folketinget, konsoliderede oplysninger om fysiske og juridiske personer og oplysninger klassificeret 'yderst hemmeligt'.

Stikprøvekontrollerne viste, at 1/6 af PET's oplysninger om folketingsmedlemmer burde slettes, enten fordi den overordnede slettefrist var overskredet, eller fordi oplysningerne ikke længere var nødvendige.

Herudover viste stikprøvekontrollerne, at 4 % af de konsoliderede oplysninger om fysiske personer og tilsvarende 4 % af oplysningerne om juridiske personer burde slettes af samme grund.

Endvidere viste TET's stikprøvekontrol, at 10 % af det materiale, der var klassificeret som 'yderst hemmeligt' burde slettes, fordi den overordnede slettefrist var overskredet, eller fordi oplysningerne ikke længere var nødvendige.

PET har ikke ønsket at slette visse af oplysningerne med den begrundelse, at de indgår i dokumenter, hvori øvrige oplysninger fortsat er nødvendige.

TET konkluderede imidlertid i sin årsrapport 2015, at PET i overensstemmelse med slettefristerne i PET-loven er forpligtet til at slette oplysninger, der ikke længere er nødvendige for PET's opgavevaretagelse. Det gælder, uanset om oplysningerne er del af dokumenter mv., der indeholder øvrige oplysninger, der fortsat er nødvendige at bevare (TET's årsrapport s. 12).

TET anførte desuden, at PET er forpligtet til at igangsætte en såkaldt "styret dynamisk revision" med henblik på at slette oplysninger, der ikke længere er nødvendige for varetagelsen af PET's opgaver (TET's årsrapport s. 11). I maj 2015 gjorde TET Justitsministeriet opmærksom på, at TET og PET ikke var enige om spørgsmålet (TET's årsrapport s. 23).

I stedet for at iværksætte sletning af ulovligt opbevarede personoplysninger, foreslår Justitsministeriet med nærværende lovudkast for det første, at der tilføjes en bestemmelse i loven, hvorefter PET alene er forpligtet til at slette sager eller dokumenter

mv., der ikke længere opfylder betingelserne for, at PET kan behandle dem efter PET-lovens §§ 7, stk. 2 og 8 stk. 2, når PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom herpå (udkastets § 9 a, stk. 1). Det betyder, at PET ikke skal drage omsorg for løbende revision med henblik på at sikre sletning af unødvendige personoplysninger.

For det andet foreslår Justitsministeriet, at der tilføjes en bestemmelse i loven om, at PET - uanset slettefristerne - ikke er forpligtet til at slette personoplysninger, hvis oplysningerne indgår i dokumenter, der fortsat opfylder betingelserne for behandling i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (udkastets § 9 a, stk. 2). Det betyder, at PET lovligt kan opbevare unødvendige personoplysninger, selv om det er en grundbetingelse for registrering, at oplysningerne er nødvendige.

For det tredje foreslår Justitsministeriet, at ministeren kan fastsætte regler om, at der skal slettes oplysninger i videre omfang (udkastets § 9 a, stk. 3).

Justitsministeriet begrundet ændringerne med, at de er udtryk for en balance imellem på den ene side unødigt dataophobning og på den anden side et uforholdsmæssigt stort ressourceforbrug ved at foretage en løbende kontrol og sletning af visse oplysninger i dokumenter. Det store ressourceforbrug vil ifølge bemærkningerne kunne risikere at få en direkte konsekvens for PET's operationelle kapacitet. Det anføres, at vurderingen af, om en oplysning fortsat opfylder behandlingskriterierne, kan være vanskelig og kræver betydelige ressourcer.

Justitsministeriet anfører, at selv om der med udkastet ikke længere vil gælde en pligt til at slette visse oplysninger, der ikke opfylder behandlingskriterierne, vil den indirekte indsigtssystem, der fremgår af PET-loven § 13, suppleret af udkastets § 13, stk. 2, sikre en tilstrækkelig mulighed for, at enkeltoplysninger slettes fra dokumenter mv.

Den indirekte indsigtssystem indebærer, at en person kan anmode TET om at undersøge, om PET uberettiget behandler oplysninger om vedkommende, og at PET – såfremt dette er tilfældet – er forpligtet til at slette sådanne oplysninger.

INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Efterretningstjenesternes indsamling, behandling, udveksling m.v. af personoplysninger udgør et indgreb i retten til respekt for privatlivet. Retten til respekt for privatlivet er blandt andet beskyttet af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 8.

Beskyttelsen i EMRK artikel 8 er ikke absolut, og der kan gøres indgreb i retten til respekt for privatlivet, hvis indgrebet sker i henhold til lov, har et legitimt formål og er nødvendigt (proportionalt).

Det følger af den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (EMD) praksis, at hvis det ikke kan retfærdiggøres at opbevare personoplysninger, skal disse slettes. Det skal ske, når grunden til opbevaringen ikke længere er til stede, eller når opbevaringen udgør et for vidtgående indgreb.

Der skal således være sikkerhed for, at et indgreb foretages med et middel, som anses for proportionelt i forhold til målet. I en proportionalitetsvurdering vil det indgå, hvor længe oplysningerne bevares, samt om der er effektiv kontrol med efterretningstjenestens behandling af oplysningerne.¹ Disse hensyn vil skulle afvejes over for hensynet til efterretningstjenestens operative indsats. Hensynet til ressourceforbrug vil dog efter instituttets opfattelse næppe veje tungt i en proportionalitetsvurdering.

Instituttet vurderer, at lovkastet reelt indebærer en ophævelse af PET's pligt til at slette unødvendige personoplysninger, medmindre PET enten tilfældigvis eller via indsigtsordningen bliver opmærksom på den ulovlige registrering.

Instituttet er enig med Justitsministeriet i, at indsigtsordningen indeholder en adgang til kontrol med ulovlige registrering af personoplysninger. En person, der er helt opmærksom på, at vedkommende – af den ene eller den anden grund – har været i PET's søgelys, vil således kunne anvende indsigtsordningen til at kontrollere lovligheden af den fortsatte registrering af personoplysninger. I praksis vil de færreste dog have anledning til at tro, at PET har registreret oplysninger om dem, og det kan derfor ikke forventes, at den indirekte indsigtsordning vil tjene som en nævneværdig sikkerhedsgaranti for borgerne i samfundet. Indsigtsordningen er med andre ord en meget snæver kontrol med ulovlige registreringer.

I lovkastet omtales forholdet mellem PET-loven og persondataloven. Justitsministeriet anfører, at PET's praksis og den foreslåede ændring om at undlade at slette oplysninger er forenelig med persondataloven og henviser til en afgørelse truffet af Datatilsynet. Afgørelsen vedrører Parkering-Københavns adgang til at gemme oplysninger om parkeringsafgifter i 5 år (afgørelse af 26. november 2004, journal nr. 2003-313-0180).

De faktiske omstændigheder i sagen er dog efter instituttets vurdering ikke sammenlignelige med PET's praksis og lovkastets regler om slettefrister. Afgørelsen vedrørte oplysninger, der skulle være identificerbare i 5 år blandt andet af hensyn til eventuelle klagesager eller genoptagelsessager. Lovkastets bestemmelse skaber imidlertid

¹ Se f.eks. EMD's dom af 4. maj 2000 i Rotaru mod Rumænien.

adgang til at bevare unødvendige personoplysninger de indgår i dokumenter, hvor øvrige oplysninger fortsat er omfattet af legitime behandlingskriterier. Desuden vil de personoplysninger, der er nødvendige for at opkræve parkeringsafgift, sjældent være af særlig indgribende karakter.

Datatilsynets afgørelse vedrørte desuden en praksis, hvor data blev slettet efter 5 år. Nærværende udkast vedrører derimod også adgangen til at bevare oplysninger efter den i PET-loven betydeligt længere slettefrist på 15 år er overskredet.

Justitsministeriet anfører i bemærkningerne, at der efter ministeriets opfattelse ikke af persondatalovens § 5, stk. 5, kan udledes en pligt for den dataansvarlige myndighed til løbende at gennemgå samtlige sine sager, dokumenter mv. med henblik på at sikre, at der ikke opbevares konkrete oplysninger i strid med bestemmelsen, så længe myndigheden har procedurer, som sikrer, at sletning sker i overensstemmelse med de fastsatte frister.

Det efterlader spørgsmålet, hvilke procedurer PET har og fremover vil have på plads for at sikre, at der foretages sletning af unødvendige personoplysninger, når der efter lovudkastet ikke længere er nogen pligt for PET til løbende at påse lovligheden af registreringen af personoplysninger.

Institut for Menneskerettigheder må fremhæve, at hensynet til beskyttelsen af borgerne mod efterretningstjenesternes unødvendige registrering af personoplysninger er tungtvejende i en demokratisk retsstat.

- Instituttets hovedanbefaling er på det foreliggende grundlag, at ændringerne ikke gennemføres, således at der holdes fast i princippet om, at PET også fremover skal slette personoplysninger, der ikke er nødvendige for PET's arbejde.
- Instituttet anbefaler desuden, at der i det endelige lovforslag redegøres nærmere for, hvilke procedurer PET har og fremover vil have på plads for at sikre, at der foretages sletning af unødvendige personoplysninger, når der efter lovudkastet ikke længere er nogen pligt for PET til løbende at påse lovligheden af registreringen af personoplysninger.
- Instituttet anbefaler endelig, at der i det endelige lovforslag redegøres nærmere for, hvilke yderligere ressourcer der kræves for at sikre borgernes retssikkerhedsmæssige garantier for, at PET ikke unødvendigt opretholder registreringen af personoplysninger, således at Folketinget kan foretage den politiske afvejning af, om PET bør tilføres de fornødne yderligere ressourcer eller om PET skal

have adgang til at registrere unødvendige oplysninger om borgere,
og herunder om medlemmer af Folketinget.

Med venlig hilsen

Jonas Christoffersen

DIREKTØR

RETSPOLITISK FORENING
www.retspolitik.dk

HØRINGSSVAR

Høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om Politets Efterretningstjeneste (PET) (/Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger)

Sagsnr.: 2016-731-0064

Retspolitisk Forening har ingen bemærkninger til forslaget om overflytning af visse opgaver til NEC.

Foreningen finder derimod, at svækkelsen af PET-lovens sletningsregler ikke bør gennemføres. For det første forekommer det uheldigt, at en meddelelse fra Tilsynet med Efterretningstjenestene om overtrædelse af de gældende sletningsregler søges lovliggjort med et forslag om lovændring. Det må formodes, at justitsministeriet i forbindelse med udarbejdelsen af lovens sletningsregler nøje har overvejet, hvorvidt disse også var gennemførlige i efterretningstjenestens daglige arbejde både hvad angår tidsforbrug og muligheden for en teknisk understøttelse af lovens krav.

De eneste begrundelser, der er givet for den foreslåede lovændring er uproportionalt ressourceforbrug samt manglende programmer til gennemførelse af den løbende sletning af oplysninger, der efter deres indhold skal slettes, selvom de indgår i et dokument, der ikke skal slettes.

Retspolitisk Forening skal hertil bemærke, at PET løbende igennem de sidste 10-15 år har fået tilført betydelige ressourcer, således at det absolut skulle være muligt at overholde lovens sletningsregler. Dermed findes it-løsninger, der kan foretage sletning af oplysninger selv i indscannede dokumenter. Sådanne løsninger er næppe billige. Såfremt PET's budget ikke kan rumme en relevant it-løsning på problemet, er Retspolitisk Forening sikker på, at der vil være politisk flertal for bevilge yderligere midler.

Lovforslagets paragraf 1 nr. 3 .bør således udgå.

Foreningen har ingen bemærkninger til lovforslagets paragraf 1 nr. 5.

København, den 20. oktober 2016

Bjarn Elmquist
Formand

Leif Hermann
Medlem af bestyrelsen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til: jm@jm.dk og cfu@jm.dk

18. oktober 2016

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2016-111-0112
Sagsbehandler
Sone Vestergård
Abildskov
Direkte 3319 3212

Vedrørende høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger) - sagsnr.: 2016-731-0064

Ved e-mail af 23. september 2016 har Justitsministeriet anmodet Datatilsynet om eventuelle bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Datatilsynet skal i den anledning udtale følgende:

Lovforslagets § 1, nr. 3, har følgende ordlyd:

"3. Efter § 9 indsættes:

»§ 9 a. Når Politiets Efterretningstjeneste i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, skal disse slettes, uanset om slettefristen i § 9 eller frister fastsat i medfør af § 7, stk. 3, eller § 8, stk. 3, er udløbet. Politiets Efterretningstjeneste er ikke i øvrigt forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere om betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, fortsat er opfyldt.

Stk. 2. Politiets Efterretningstjeneste er uanset bestemmelserne i §§ 7-9 ikke forpligtet til at slette oplysninger, der ikke opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, jf. dog stk. 3 og § 13, stk. 2.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at Politiets Efterretningstjeneste i nærmere fastsatte tilfælde skal slette oplysninger i videre omfang end, hvad der følger af lovens bestemmelser.«"

I de almindelige bemærkninger afsnit 3.1.2.4.1. omtales persondatalovens § 5, stk. 5, og det anføres bl.a.:

"I de situationer, hvor der er fastsat generelle slettefrister, er det desuden Justitsministeriets opfattelse, at der ikke af bestemmelsen i persondatalovens § 5, stk. 5, kan udledes en pligt for en dataansvarlig myndighed til løbende at gennemgå samtlige sine sager, dokumenter mv. med henblik på at sikre, at der ikke opbevares konkrete personoplysninger i strid med persondatalovens § 5, stk. 5, så længe myndigheden har procedurer, som sikrer, at der sker sletning i overensstemmelse med de fastsatte frister. ..."

Datatilsynet skal overordnet bemærke, at den i afsnit 3.1.2.4.1. beskrevne opfattelse af rækkevidden af kravet om sletning af oplysninger ses at være i overensstemmelse med Datatilsynets praksis i forhold til de typer af sager og behandlinger, som hører under tilsynets kompetence.

Det fremgår af afsnit 3.3.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at den overordnede slettefrist i PET-lovens § 9 og de mere detaljerede slettefrister i PET-bekendtgørelsen efter Justitsministeriets opfattelse er udtryk for en rimelig balance mellem på den ene side hensynet til at sikre, at der ikke sker en urimelig ophobning af oplysninger, som ikke er nødvendige for tjenestens arbejde, og på den anden side hensynet til, at PET udnytter sine ressourcer bedst muligt.

Datatilsynet har ikke umiddelbart bemærkninger hertil, men finder – navnlig under hensyn til, at PET's adgang til at indsamle og behandle oplysninger ses at være meget bred – at længden af slettefrister bør overvejes nøje og regelmæssigt tages op til vurdering i lyset af indvundne erfaringer. Datatilsynet skal endvidere pege på vigtigheden af, at overholdelse af såvel den overordnede som de mere detaljerede slettefrister understøttes teknologisk.

Datatilsynet skal i den forbindelse generelt bemærke, at hvis PET i forbindelse med sine aktiviteter eller i forbindelse med indirekte indsigt eller tilsyn bliver opmærksom på, at personoplysninger ikke (længere) kan behandles efter reglerne i PET-loven, og de derfor skal slettes, bør PET efter Datatilsynets opfattelse overveje, om det fundne giver anledning til nærmere undersøgelser af, hvorvidt der i andre sager eller dokumenter skal foretages sletning af personoplysninger.

Datatilsynet har noteret sig, at PET fremover som udgangspunkt ikke vil være forpligtet til at slette konkrete oplysninger, som ikke længere opfylder PET-lovens behandlingskriterier, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som skal bevares.

Sletning af enkeltoplysninger vil imidlertid stadig kunne ske som led i den indirekte indsigtsordning, ligesom det fremgår, at det er Justitsministeriets opfattelse, at der herudover kan tænkes særlige tilfælde, hvor PET efter en samlet vurdering fortsat bør være forpligtet til at slette enkeltoplysninger mv. i dokumenter, der i øvrigt skal bevares, herunder bl.a. tilfælde, der er omfattet af PET-bekendtgørelsens § 8.

Der indføres på den baggrund en adgang for justitsministeren til at fastsætte regler om, at PET i visse situationer skal slette oplysninger i videre omfang, end hvad der fremgår af loven.

Datatilsynet finder det hensigtsmæssigt, at der fastsættes sådanne regler, og går ud fra, at tilsynet vil blive hørt i forbindelse med eventuel udstedelse af en bekendtgørelse herom.

Kopi af dette brev er sendt til Justitsministeriet, Lovafdelingen, til orientering.

Med venlig hilsen

Signe Vestergård Ahildskov

KØBENHAVNS UNIVERSITET
DET JURIDISKE FAKULTET

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Vedr. udkast til lovforslag om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET)

10. OKTOBER 2016

Det Juridiske Fakultet ved Københavns Universitet har fået udkastet til lovforslag til høring. I den anledning skal jeg bemærke:

STUESTRÆDE 6, STUEN
1455 KØBENHAVN K

Udkastet til lovforslaget falder i tre dele: 1. Ændring af PET's og det øvrige politis opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet. 2. PET's sletning af oplysninger og 3. Sikkerhedsgodkendelse af ansatte i Tilsynet med Efterretningstjenernes sekretariat.

TLF 33373168
henrik.slavensborg@jur.ku.dk

REF: HS

Med hensyn til det første punkt har grænsefladerne mellem PET, NEC og politikredsene stedse været uskarpe på dette felt, og i det hele taget har det været noget af en anomali, at en efterretningstjeneste har beskæftiget sig med "ordinær" kriminalitet. Desuden vil etableringen af de to nye store efterforskningsfællesskaber pr. 1. januar 2017 – med udvidede kompetencer i forhold til de bestående task-forces – skyde et yderligere led ind i forebyggelsen, efterforskningen og opklaringen af denne særlige type kriminalitet. Det forekommer derfor velbegrunder at lade det ansvar, PET siden 2006 har haft for den alvorligste organiserede kriminalitet, gå tilbage til NEC. Her lå opgaven indtil 2006 som et naturligt led i NEC's monitoringsvirksomhed.

Vedtages lovforslaget, vil der for PET's vedkommende være tale om en fokusering, således at PET kan koncentrere sig om sin hovedopgave, dvs. forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v., jf. straffelovens kapitel 12 og 13, jf. PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 1. Og i øvrigt kan PET jo stadig bistå det øvrige politi efter behov, jf. PET-lovens § 1, stk. 1, nr. 4.

Jeg skal dog minde om, at dengang ansvaret for den alvorligste organiserede kriminalitet i 2006 blev overført fra NEC til PET, fulgte der 150 ansatte med opgaven. Der henstår derfor en nærmere overvejelse over hvilke ressourcer, NEC skal tilføres, såfremt lovforslaget vedtages.

SIDE 2 AF 2

Det andet punkt, PET's sletning af oplysninger (uden for de obligatoriske slettefrister), er kaldt frem af de kritiske bemærkninger i Tilsynet med Efterretningstjenesternes Årsredegørelse 2015 om PET's manglende sletning af personoplysninger, som tjenesten ikke længere anser for nødvendige for varetagelsen af sine opgaver. PET afviste at foretage en sådan sletning, såfremt oplysningerne indgår i sager eller dokumenter, hvis øvrige oplysninger stadig er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver.

I udkastet til lovforslaget er der – for ikke at trække unødigt på PET's operative kraft – taget parti for PET's standpunkt. Af sammenhængen synes det imidlertid at fremgå, at det er PET's eksisterende IT-plattform, der er hovedproblemet. Plattformen understøtter sletning på sags- og dokumentniveau men ikke på oplysningsniveau. På den baggrund havde det været hensigtsmæssigt at tildele PET de nødvendige midler til at omlægge IT-plattformen, så den også kan understøtte arbejdsgangen for sletning af oplysninger.

Under alle omstændigheder må Tilsynet med Efterretningstjenesternes model med en "dynamisk revision med henblik på at sikre, at personoplysninger slettes, når oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver" klart være at foretrække frem for de pragmatiske løsninger i udkastet til lovforslaget – jfr. også Wendler Pedersen-udvalgets overvejelser i betænkning nr. 1529 omkring persondatalovgivningen og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

I det tredje punkt i udkastet til lovforslag henvises til, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne har bedre forudsætninger end Justitsministeriet for at vurdere, hvorvidt Tilsynets sekretariatsmedarbejdere kan sikkerhedsgodkendes eller ej. Argumentet virker overbevisende.

Med venlig hilsen

Henrik Stevnsborg
Professor, dr. phil

Sekretariatet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

KRONPRINSSESGLADI 28
1306 KØBENHAVN K
TLF 33 96 97 98

DATO 11 oktober 2016
SAGSNR 2016-2166
ID NR 424011

im@im.dk + cfu@im.dk

Høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger)

Ved e-mail af 23. september 2016 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Den første del af lovforslaget indebærer en indskrænkning af PET's opgaver således, at PET ikke længere skal have til opgave at forebygge, efterforske og modvirke andre alvorlige forbrydelser, der truer den nationale eller internationale samfundsorden, end forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, herunder terrorforbrydelser (jf. straffelovens kapitel 12 og 13). PET skal dog fortsat bistå det øvrige politi.

De nævnte forbrydelser af anden alvorlig art blev i 2006 en del af PET's ansvarsområde som led i terrorpakke II.

Begrundelsen for den foreslåede ændring er et stigende behov for at bruge PET's ressourcer til at identificere og imødegå terrortrusler mod Danmark. Herudover har det vist sig, at der har været betydelige overlap mellem PET's efterforskning og den efterforskning, der varetages af Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter (NEC). Endelig har politikredsene opbygget en betydelig kapacitet indenfor efterforskningen af denne alvorlige og organiserede kriminalitet.

Advokatrådet kan tilslutte sig den foreslåede ændring.

Den anden del af lovforslaget omhandler sletning af indhentede persondata.

Tilsynet med efterretningstjenesterne pegede i sin beretning fra 2015 på, at Tilsynets stikprøvekontrol med sletning af persondata viste, at alle – eller nærmere angivne – oplysninger vedrørende lidt over en femtedel af de stikprøvemæssigt udtrukne personer burde have været slettet, enten fordi den overordnede slettefrist herfor var overskredet (15 år), eller fordi oplysningerne ikke længere var nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver.

PET har efter loven en meget vidtgående beføjelse til at indsamle data om personer, der ikke er mistænkt for overtrædelse af strafbare forhold, så længe oplysningerne kan have betydning for tjenestens virksomhed eller er nødvendige for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver. Oplysninger om en mistænkt persons omgangskreds og andre bipersoner kan være nødvendige for PET for at kunne "lægge et puslespil" i bekæmpelsen eller forebyggelsen af den alvorlige kriminalitet under PET's ansvarsområde.

Der er imidlertid en betydelig interesse for enkeltpersoner i ikke at figurere i et register hos PET længere end nødvendigt. Det fremgår derfor af PET-lovens § 9, at PET, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, skal slette personoplysninger, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, når der ikke er tilvejebragt nye oplysninger indenfor de seneste 15 år, medmindre de efter andre bestemmelser vil skulle slettes på et tidligere tidspunkt.

Der er derfor i PET-bekendtgørelsen fastsat slettefrister, der bestemmer sletning på et tidligere tidspunkt end den generelle 15 års frist. Dertil kommer, at PET også er underkastet § 5 i persondataloven, der bestemmer, at indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

I motiverne til PET-loven blev det anført, at PET efter denne bestemmelse i persondataloven er forpligtet til løbende at gennemgå de oplysninger, som PET

opbevarer, med henblik på at sikre, at den fornødne sletning (eller anonymisering) af oplysningerne sker.

Det er bl.a. manglende sletning af sådanne oplysninger, som Tilsynet har kritiseret. PET har efter det oplyste ikke rettet sig efter Tilsynets kritik.

PET har meddelt, at en forpligtelse til løbende gennemgang af indsamlet materiale med henblik på at vurdere spørgsmål om sletning vil have en direkte (negativ) konsekvens for PET's operationelle kapacitet, da vurderingen af om en oplysning fortsat er nødvendig eller kan slettes, skal foretages af en operativ medarbejder.

Af den grund foreslår Justitsministeriet nu at indføre en ny bestemmelse § 9 a i PET-loven. Ifølge den foreslåede bestemmelse skal PET, når PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at søger eller dokumenter mv. ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 (dvs. er af betydning for tjenesten), slette disse oplysninger, uanset om den generelle slettefrist i § 9 eller frister fastsat i andre bestemmelser er udløbet. PET er derudover *ikke* forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter for at vurdere, om betingelserne for opbevaring fortsat er opfyldt.

Persondatalovens sletteregler i § 5 bidrager – som lovforslaget bemærker – til at sikre mod en unødvendig ophobning af data, idet en dataophobning altid indebærer en forøget risiko for krænkelse af de registrerede, f.eks. ved at oplysningerne kommer uvedkommende i hænde.

Heroverfor anføres hensynet til en optimal udnyttelse af PET's ressourcer. Justitsministeriet anfører således i kommentarerne til lovforslaget, at der er et særligt hensyn at tage til, at PET's ressourcer i videst muligt omfang anvendes til at løse PET's kerneopgaver, og at man med det nuværende lovforslag har fundet en rimelig balance mellem på den ene side hensynet til, at der ikke i unødigt omfang opbevares oplysninger, der ikke er nødvendige for varetagelsen af PET's opgaver (unødvendig dataophobning), og på den anden side hensynet til, at PET ikke skal bruge uforholdsmæssigt mange ressourcer på at gennemse materiale for at bedømme, om personoplysninger skal slettes.

Det er ressourcekrævende for alle myndigheder at slette unødvendige persondata. Dog er PET's indsamling af data er af et meget større omfang end andre myndigheds, ligesom det ikke er et krav, at indsamlingen af data skal bygge på en konkret sag eller mistanke.

Det forekommer derfor retssikkerhedsmæssigt meget betænkeligt at svække på databeskyttelsen som foreslået, herunder ikke mindst under henvisning til, at der er tale om oplysninger, som den pågældende person ikke ved findes eller hvorfor. Endvidere ses lovforslaget ikke at indeholde bemærkninger om ressourceforbrugets omfang. Det anføres alene, at Justitsministeriet har fundet "en rimelig balance". Uden nærmere begrundelse for denne balance er det Advokatrådets opfattelse, at det foreliggende forslag til en ny § 9 a i PET-loven er en svækkelse af retssikkerheden.

Lovforslagets sidste forslag om sikkerhedsgodkendelsesprocedurer af Tilsynssekretariatets ansatte giver ikke anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

RIGSADVOKATEN

Justitsministeriet

jm@jm.dk; cfu@jm.dk

DATO 28 oktober 2016

JOURNAL NR

RA-2016 510-0058

RETTEN ANVOKAT VED SVARER 1 111

SANSBEHANDLER KSN

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 72 88 90 00
FAX 72 88 90 04

Høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET)

Ved e-mail af 23. september 2016 (sagsnr. 2016-731-0064) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse vedrørende et udkast til forslag til lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til stetning af oplysninger)

Udkastet giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Ole Lassegaard

Justitsministeriet
jm@jm.dk
cfu@jm.dk

18 oktober 2016
Lov 2016-005-643
Sagsbehandlingsafdelingen

POLITIBYRÅDET
Ledelsessekretariatet
Pallisatorvej 14
1780 København

Telefon: 4515 0000

Web: www.polti.dk

Høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger)

Justitsministeriet har ved e-mail af 23. september 2016 anmodet om eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger).

Rigspolitiet har ingen bemærkninger til det fremsendte udkast til lovforslag.

Med venlig hilsen
Svend Larsen
politidirektør

Domstolsstyrelsen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Store Kongensgade 1-3
1264 København K
Tlf. +45 70 10 33 22
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR-nr. 21858309
EAN-nr. 5798000161184

Sendt pr. e-mail til im@im.dk og cfu@im.dk

J.nr. 2016-4101-0063-5
Sagsbehandler Camilla Abel Thøer
Mail: CAAT@domstolsstyrelsen.dk
11 oktober 2016

Domstolsstyrelsens hørings svar over udkast til lovforslag om ændring af lov om Politets Efterretningstjeneste (PET)

Ved e-mail af 23. september 2016 (j.nr. 2016-731-0064) har Justitsministeriet anmodet om Domstolsstyrelsens eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af lov om Politets efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger).

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at Domstolsstyrelsen ikke har bemærkninger til udkastet til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

Københavns Byret

Justitsministeriet
IT og Service
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J. nr. 9099.2016.61

Den 30. september 2016

Ved en mail af 23. september har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om Politets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PETS's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at udkastet ikke giver byretterne anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Der henvises til j.nr. 2016-731-0064.

Med venlig hilsen

Sandra Jørgensen

Christian Fuglsang

Fra: Jan Hempel [Jan.Hempel@politforbundet.dk]
Sendt: 29. september 2016 12:09
Til: Justitsministeriet; Christian Fuglsang
Emne: SV: Høring over forslag til lovændring vedr. Politets Efterretningstjenestes opgaver i fm organiseret kriminalitet

Til Justitsministeriet.

Politiforbundet har ingen bemærkninger til lovforslaget.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Jan Hempel
Forbundssekretær

H. C. Andersens Boulevard 38
DK-1553 København V

Tlf. +45 3345 5900
E-mail mail@politforbundet.dk

Fra: Justitsministeriet [<mailto:im@im.dk>]

Sendt: 23. september 2016 14:28

Til: law@law.aau.dk; juridisk_inst@jura.au.dk; samfund@advokatsamfundet.dk; cbs@cbs.dk; hoeringssager@danskerhverv.dk; di@di.dk; mail@danskeadvokater.dk; dt@datatilsynet.dk; dommerforeningen@gmail.com; kurfak@jur.ku.dk; dkr@dkr.dk; hoeringer@dommerfm.dk; post@domstolsstyrelsen.dk; jsc@ankl.dk; Statsadvokaten i København <sak@ankl.dk>; milsik@fe-ddis.dk; info@humanrights.dk; info@iustitia-int.org; kontakt@kraka.org; kobenhavn@domstol.dk; pt@strafferetsadvokaten.dk; lfr001@politi.dk; Politiforbundet <mail@politforbundet.dk>; formand@retspolitik.dk; post@retssikkerheds-fonden.dk; aalborg@domstol.dk; aarhus@domstol.dk; esbjerg@domstol.dk; alstrup@domstol.dk; helsingor@domstol.dk; herning@domstol.dk; hillerod@domstol.dk; hierring@domstol.dk; holbaek@domstol.dk; holstebro@domstol.dk; horsens@domstol.dk; kolding@domstol.dk; lyngby@domstol.dk; nykobing@domstol.dk; naestved@domstol.dk; odense@domstol.dk; randers@domstol.dk; roskilde@domstol.dk; svendborg@domstol.dk; sonderborg@domstol.dk; viborg@domstol.dk; bornholm@domstol.dk; frederiksberg@domstol.dk; ngsadvokaten@ankl.dk; politi@politi.dk; pet@pet.dk; law@sam.sdu.dk; STilsynet med Efterretningstjenesterne (956tme) <info@tet.dk>; post@vestrelandsret.dk; praesident@pestrelandsret.dk
Emne: Høring over forslag til lovændring vedr. Politets Efterretningstjenestes opgaver i fm organiseret kriminalitet

Se venligst vedhæftede filer.

Med venlig hilsen

Maud Juliussen
Overassistent

JUSTITS
IT og Service
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. direkte: 7226 8974
Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
im@im.dk

**Østre Landsret
Præsidenten**

Den **28 SEP. 2016**
J.nr. 40A-ØL-64-16
Init: LRA

Justitsministeriet

Sendt pr. mail til lm@lm.dk og efu@lm.dk

Justitsministeriet har ved brev af 23. september 2016 (Sagsnr. 2016-731-0064) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Ellen Busck Porsbo

**Vestre Landsret
Præsidenten**

**Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K**

Sendt pr. mail til jm@jm.dk og cfu@jm.dk

**J.nr. 40A-VL-64-16
Den 26/09-2016**

Justitsministeriet har ved brev af 23. september 2016 (sagsnr. 2016-731-0064) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om Politiets Efterretnings-tjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Helle Bertung